

Fullmäktige 21.09.2026

Motion om att ta i bruk bokbyteslådor för att uppmuntra till läsning

Beredning och upplysningar:
Laine Henry
Nyberg Ritva
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Saarentaus m.fl. motion 26.1.2026 om att ta i bruk bokbyteslådor för att uppmuntra till läsning och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Motionen

Elina Saarentaus och 22 andra ledamöter lämnade en motion där de föreslår att Esbo stad utreder möjligheten att placera bokbyteslådor i olika delar av staden, i synnerhet på busshållplatser nära skolor och daghem, för att uppmuntra till läsning. I motionen föreslås att verksamheten inleds som ett försök och att ansvaret för att underhålla lådorna skulle läggas på byföreningar eller andra lokala sammanslutningar.

Sammanfattning

- Esbo stadsbibliotek har redan en omfattande och mångsidig tjänstehelhet för att främja läsning och läskunnighet bland olika åldersgrupper.
- Bokbytesverksamhet ordnas för närvarande i samtliga bibliotek och en utvidgning av verksamheten utanför biblioteksnätverket granskas utifrån tillgängliga resurser.
- Lokala sammanslutningars frivilliga verksamhet för att införa bokbyteslådor ses som en möjlighet, och staden kan stöda verksamheten begränsat genom experthjälp.

Bakgrund

Esbo stadsbibliotek erbjuder redan nu mångsidiga tjänster för att främja läsning och läskunnighet i hela staden. Stadsbiblioteket har 16 verksamhetspunkter och i alla av dem finns en bokbytespunkt, som invånarna aktivt använder. Bibliotekets servicenät når ut till en stor del av Esboborna och dessutom erbjuder biblioteket tjänster som är riktade till småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, såsom bokbuss, hemservice och så kallade flygande boklådor, som når ut till

nästan 200 daghemsgrupper. Bibliotekens omfattande öppettider och meröppet gör det möjligt att besöka biblioteken också utanför de egentliga betjäningstiderna. Stadsbiblioteket ansvarar dessutom för ett nätverk för läs- och skrivkunnighet på stadsnivå som ska främja läskunnighet och läshobbyn i olika åldersklasser.

Biblioteket har inte utrett lokala samarbetspartner för småskaligt införande av bokbyteslådor, eftersom koordinering av sådan verksamhet också skulle kräva resurser från biblioteket. I motionen föreslås bokbyteslådor över hela staden, vilket skulle förutsätta att flera olika samarbetspartner deltar. Det innebär att någon instans måste koordinera verksamheten, som bland annat omfattar städning av lådorna och eventuellt transport av material. Om biblioteket tar initiativ i frågan, ansvarar biblioteket för verksamheten. Om staden tar ansvar för kommunikationen och budgeten är det sannolikt att uppgiften faller på resultatenheten för kultur och belastar biblioteket.

I ett försök i Joensuu upptäcktes att folk lämnar mer material i lådorna än de tar med sig hem, så principen med att byta böcker fungerar inte helt. Det finns en risk att lådorna används som ett enkelt sätt att göra sig av med gamla böcker. I Joensuu tar det särskilt lång tid att städa lådorna i förhållande till verksamhetens omfattning. Om en förening tar på sig uppdraget borde de vara medvetna om detta.

Programmet för balansering av stadens ekonomi förutsätter att biblioteket prioriterar tjänster och minskar på vissa funktioner, vilket innebär att biblioteken för närvarande inte har möjligt att ta initiativ till verksamhet som sannolikt har liten effekt men kräver resurser. Dessutom finns det redan nu möjlighet till ett omfattande utbyte av böcker på biblioteken i vart och ett av bibliotekets 16 verksamhetsställen.

Sammandrag

Esbo stad och stadsbiblioteket har redan en omfattande och fungerande helhet av tjänster som främjar läsning. Bokbytesverksamhet erbjuds vid bibliotekets alla verksamhetsställen, och stadsbiblioteket har inte resurser att utvidga verksamheten utanför verksamhetsställena eller svara för underhållet av separata bokbyteslådor. Om byföreningar eller andra lokala aktörer vill införa bokbyteslådor på eget ansvar, kan stadsbiblioteket stöda verksamheten med hjälp av expertis och eventuellt i initialskedet genom avskrivningsböcker. Ansvar för verksamhetens kontinuitet samt för städning och underhåll av lådorna hör då till de lokala aktörerna.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 07.9.2026 § 289

Förslag

Föredragande

Stadsdirektör Kai Mykkänen

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Saarentaus m.fl. motion 26.1.2026 om att ta i bruk bokbyteslådor för att uppmuntra till läsning och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Rodrigues lämnade understödd av Nevanlinna följande förslag till återremiss:

Svaret återremitteras för ny beredning så att det kompletteras till följande delar: hur har Esbo stad utrett lokala samarbetspartner för att ta i bruk bokutbyteslådor i ett pilotförsök, hur många lokala föreningar har kontaktats och vilket mottagande fick förslaget av de lokala föreningarna.

Efter att diskussionen om återremiss hade avslutats frågade ordföranden om Rodriguez remissförslag kunde godkännas enhälligt. Eftersom ingen motsatte sig förslaget, konstaterade ordföranden att stadsstyrelsen hade godkänt det.

Beslut

Stadsstyrelsen:

Stadsstyrelsen beslutade återremittera ärendet för ny beredning så att det kompletteras till följande delar: hur har Esbo stad utrett lokala samarbetspartner för att ta i bruk bokutbyteslådor i ett pilotförsök, hur många lokala föreningar har kontaktats och vilket mottagande fick förslaget av de lokala föreningarna.

Kultur- och ungdomsnämnden 26.5.2026 § 27

Förslag

Föredragande

Kulturdirektör Tommila Susanna

Kultur- och ungdomsnämnden föreslår åt stadsstyrelsen att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Saarentaus m.fl. motion 26.1.2026 om att ta i bruk bokbyteslådor för att uppmuntra till läsning och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Kultur- och ungdomsnämnden:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 07.9.2026 § 289

Förslag

Föredragande

Stadsdirektör Kai Mykkänen

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Saarentaus m.fl. motion 26.1.2026 om att ta i bruk bokbyteslådor för att uppmuntra till läsning och konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Stadsstyrelsen:

Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustoaloite selvitys kirjavaihtolaatikoiden käyttöönotosta lukemisen kannustamiseksi ja yhteistyökumppaneita pilottimuotoiselle käyttöönotolle kaupungin eri osissa

För kännedom